

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1024

B.A./B.Sc. Semester—II
INDIAN CLASSICAL DANCE

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :—(1) All questions carry equal marks of 10 each.

(2) Question No. I is compulsory.

(3) Attempt any FIVE questions in all.

I. Attempt any 10 questions out of the following :

- (i) What is 'Sundari Greva' ?
- (ii) What is 'Alokita Drishti' ?
- (iii) What is 'Rechit Bhrikuti' in eyebrow movement ?
- (iv) What is 'Kasak-Masak' ?
- (v) What is Laya ?
- (vi) How many 'Matras' are there in 'Jhaptal' ?
- (vii) What is the difference between 'Tal-Kar' and 'Theka' ?
- (viii) What is 'Asamyukta Hasta Mudra' ?
- (ix) Define Chakardar Paran.

(x) In which State of India 'Bharatnatyam' originated ?

(xi) Write names of any two folk dance forms of Rajasthan.

(xii) What is Layakari ? Explain. $1 \times 10 = 10$

II. Explain in detail about essential characteristics of Manipuri Dance form. 10

III. Explain in detail any five Asmyukta Hasta Mudras according to Abhinaya Darpan. 10

IV. Describe in detail about any five folk dances of Rajasthan. 10

V. Write in detail the following :

(i) Two eye glances.

(ii) Any two eyebrow movement. 10

VI. What are the advantages of Dance in society ? 10

VII. Write the following in notation form :

(i) Aamad in Jhaptaal.

(ii) Tehai in Jhaptaal.

(iii) Tora in Jhaptaal.

(iv) Paran in Jhaptaal. $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

VIII. Write the following in notation form :

- (i) Theka of Ektaal.
- (ii) Tigun Layakari of Ektaal.
- (iii) Theka of Dadra.
- (iv) Do comparative study of Ektaal and Jhaptaal.

$$2\frac{1}{2} \times 4 = 10$$

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ : (1) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ (10) ਹਨ।
 (2) ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
 (3) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 10 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (i) 'ਸੁੰਦਰੀ ਗਰੀਵਾ' ਕੀ ਹੈ ?
- (ii) ਆਲੋਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਹੈ ?
- (iii) ਆਈਬੋ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਰੇਚਿਤ ਭ੍ਰਿਕੂਟੀ (Rechit Bhrikuti) ਕੀ ਹੈ ?
- (iv) ਕਸਕ-ਮਸਕ ਕੀ ਹੈ ?
- (v) ਲੈਯ ਕੀ ਹੈ ?
- (vi) ਝਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹਨ ?
- (vii) ਤਤਕਾਰ ਅਤੇ ਠੇਕਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?
- (viii) ਅਸੰਯੁਕਤ ਹਸਤ ਮੁਦਰਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (ix) ਚੱਕਰਦਾਰ ਪਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।

(x) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤਨਾਟਿਯਮ ਦਾ ਉਥੱਨ ਹੋਇਆ।

(xi) ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਲੋਕ ਨਾਚਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

(xii) ਲੈਯਕਾਰੀ ਕੀ ਹੈ ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। $1 \times 10 = 10$

II. ਮਨੀਪੂਰੀ ਨ੍ਰਿਤ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

III. ਅਭਿਨਯਦਰਪਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਅਸੰਯੁਕਤ ਹਸਤ ਮੂਦਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

IV. ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਲੋਕਨ੍ਰਿਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

V. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

(i) ਕੋਈ ਦੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੇਦ।

(ii) ਕੋਈ ਦੋ ਭ੍ਰਿਕੂਟੀ ਭੇਦ। 10

VI. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

10

VII. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਨੂੰ ਲਿਪੀਬੱਧ ਕਰੋ :

(i) ਝਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮਦ

(ii) ਝਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ

(iii) ਝਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋੜਾ

(iv) ਝਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਨ। $2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

VIII. निम्नलिखित नुं लिपीबोध करो :

- (i) ईकडाल दल ठेकल
- (ii) ईकडाल दल डलगुड लैकलरल
- (iii) दलदुरल दल ठेकल
- (iv) ईकडाल अडे डडडल दल डुलनलडक अडलऐन करो।

$2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

(Hindi Version)

नोट :— (1) सडल डुरणनू के अंक समलन हूँ। हर डुरणन के 10 अंक हूँ

(2) डहलल डुरणन अनलवलरुड हूँ।

(3) कुल डूड डुरणन करूँ।

I. कुडूँ दस डुरणन करूँ :

(i) सुनुदरल गुरलवल कडल हूँ ?

(ii) आलुकलत दृषलड कलसे कहते हूँ ?

(iii) डू-संचलन डें 'रलकलत डू-संचलन' कलसे कहते हूँ ?

(iv) कसक-डसक कडल हूँ ?

(v) लड कलसे कहते हूँ ?

(vi) डडडलल डें कलतनल डलडुरल हूँ ?

(vii) ततकलर और ठेकल डें कडल अंतर हूँ ?

(viii) असम्युक्त हस्त मुद्रा किसे कहते हैं ?

(ix) चक्करदार परन को परिभाषित करें।

(x) भरतनाट्यम नृत्य भारत के किस प्रान्त में प्रारम्भ हुआ ?

(xi) राजस्थान के किन्हीं दो लोक नृत्यों के नाम बताएं।

(xii) लयकारी क्या है ? स्पष्ट करें। 1×10=10

II. मणिपुरी शास्त्रीय नृत्य की विशेषताओं का विस्तारपूर्वक वर्णन करें। 10

III. अभिनय दर्पण के अनुसार किन्हीं पाँच असम्युक्त हस्त मुद्राओं का वर्णन करें। 10

IV. राजस्थान के किन्हीं पाँच लोकनृत्यों का विस्तारपूर्वक वर्णन करें। 10

V. निम्नलिखित को विस्तार से लिखें :

(i) कोई दो दृष्टि भेद।

(ii) कोई दो भृकुटि भेद। 10

VI. समाज में 'नृत्य' के क्या फायदे हैं ? स्पष्ट करें। 10

VII. निम्नलिखित को लिपिबद्ध करें :

(i) झपताल में एक आमद।

(ii) झपताल में एक तिहाई।

(iii) झपताल में एक तोड़ा।

(iv) झपताल में एक परन। 2½×4=10

VIII. निम्नलिखित को लिपिबद्ध करें :

(i) एकताल का ठेका।

(ii) एकताल में तिगुन लयकारी।

(iii) दादरा ताल का ठेका।

(iv) एकताल और झपताल की तुलना।

$2\frac{1}{2} \times 4 = 10$

a2zpapers.com

a2zpapers.com

a2zpapers.com